

Abraham Hans
DE VLAAMSE BOSKEREL

VIII. THILDE IN GEVAAR

Theophiel, de boswachter, grijsde, toen hij Eduard in de richting van het kasteel zag vertrekken. Haastig liep hij langs het bos.

Theophiel had Zoete afgezegd, en dacht nu alleen aan Thilde. Haar tegenstand had hem geprikkeld en hij voelde zich sterk door de bescherming van de baron, zodat hij zich niet liet afschrikken door Eduards bedreiging. De hulpboswachter bereikte weldra de nederige stulp, waar Verdonk koortsachtig en zwak neerlag, en Thilde bij haar vader waakte.

Behoedzaam sloop Theophiel tot bij het raam en blikte naar binnen. Thilde wierp hout op het vuur en de vlammen beschenen haar mooi gelaat. Dan richtte ze zich soepel op en stond een wijl voor het leger van de zieke boskerel en dus met de rug naar het venster.

De kerel kreeg een schier onbedwingbare begeerte om naar binnen te springen en haar weg te sleuren van de sponde van haar vader. Verdonk was immers uitgeput en kon zijn kind niet meer beschermen. Maar toch, hij mocht eens minder zwak zijn dan men meende. En de laffe Theophiel beefde bij het denkbeeld maar een ogenblik in de macht van de zo gevreesde stroper te zijn.

De hulpboswachter bleef wachten. Eindelijk zag hij hoe het meisje de lamp aanstak en ijlings trok hij zich achter de stam van de linde terug, want nu zou de bosdeerne naar buiten komen om de vensterluiken te sluiten.

Theophiel hoorde de deur piepen. Hij zag Thildes ranke gestalte, zag hoe ze de handen uitstreckte en de blinden toeduwde. Zij stond met de rug naar hem.

Als een gluiperig beest sloop de kerel nader, sprong dan toe, greep het meisje bij haar borsten, om het middel, en sleepte haar mee.

— Vader ! gilde Thilde, nog eer de belager de hand op haar mond kon drukken.

Theophiel vloekte van spijt. Maar toch, Verdonk was ziek, kon zijn dochter niet helpen. En de hulpboswachter poogde vriendelijk te zijn, want hij sprak flemend, terwijl hij het meisje in zijn armen voelde trillen. De ellendeling meende haar door zoete woorden en dan door bedreigingen te kunnen meelokken tot bij de naaste herberg. Als men

hen maar samen zien kon, dan was de laster bevestigd, dan zou niemand meer aan Thildes onschuld geloven. Dan zou de baron tevreden zijn.

— Vader!

Verdonk had de bange klacht gehoord. En zijn nog zeer fijn oor had iets van de worsteling vernomen!

Doemenis, de belager, de gluiperd was daar! Thilde werd weggesleept, zijn kind. Hij was ziek, hij rilde van de koorts, hij kon haar niet helpen.

Verdonk kroop recht. Hij zocht zijn klederen, en zijn hand beefde, toen hij zijn broek wilde aantrekken. Dan wierp hij het kledingstuk, neer, greep uit de haard een brandende tak, en wankelde naar buiten.

De koude lucht greep hem aan, deed zijn hoofd duizelen. Maar Verdonk sloot even de ogen en spande alle krachten in. Hij wilde op de benen blijven, zijn kind helpen.

De vlamrende tak geleek een rosse vlek in de avondschemering.

— Thilde, waar zijt ge? riep de man. Thilde, Thilde! Hij zag een schim en strompelde er heen. Hij moest steun zoeken aan de linde, dan aan de haag en hijgde naar adem. Zijn knieën knikten, zijn lichaam rilde.

— Thilde! schreeuwde hij wanhopig. Ik kom, Thilde, houd het nog wat uit. Sla, krab en bijt de loeder. Ik ben bij u!

Theophiel hoorde Verdonks stem, maar al greep de vrees hem aan, toch kon hij niet besluiten het meisje los te laten. Zijn ogen laaiden van boze drift. Hij voelde de warmte van het jonge lichaam dat tegen hem leunde. De verwarde, lange lokken golfdan over zijn armen.

Haar nu weer moeten afstaan, misschien voor altijd, neen, liever trotseerde hij de woede van de beruchte stroper! Theophiel zag de vlamrende tak en hij beefde, maar de fakkel vorderde niet en de boswachter begreep, dat Verdonk overal steun zoeken moest om recht te blijven.

Hij trachtte Thildes bewegingen te verlammen. Maar het meisje hoorde ook haar vaders stem en met hevige schrik bedacht ze, hoe hij bijna ongekleeed wellicht, naar buiten was gekomen. Thilde gevoelde nieuwe kracht en verdedigde zich met meer moed, niet alleen om haar eer, maar ook om wille van vaders leven.

Ze gelukte er in een hand te bevrijden en krabde de schurk een wang open, zodat zij warm bloed langs de vingers voelde zippelen.

— Stil! zei Theophiel met doffe stem. Houd u stil of ik dood u. 't Wil u niet loslaten, hoort ge het?

Maar zij antwoordde hem door de wonde in de wang dieper, bloediger

te maken, zodat de kerel het uitschreeuwde van pijn en het meisje ruw in het gelaat stompte. Thilde omklemde zijn hals en weer droop bloed langs haar vingers.

— Vader, help me! riep ze met nieuwe moed.

Verdonk was nu op de plaats van de worsteling geraakt. Maar een andere gestalte doemde plotseling op en verwonderd klonk het:

— Wat gebeurt er hier?

Theophiel hoorde die stem. Hij liet zijn slachtoffer los en vluchtte heen.

— Wat is dat allemaal? vroeg de aangekomene.

Verdonk vloekte en Thilde begon luid te wenen. Ze nam haar vader bij de arm en snikte:

— Ga vlug binnen, ge zult hier uw dood halen! O, die ellendeling, die schurk!

— Mijnheer, help mijn vader naar binnen brengen! smeekte Thilde. En de oudste zoon van Xavier van Boschdale, die nu geheel onverwacht de bosdeerne ontmoette, nam de vijand van zijn vader, de gehate stroper bij de arm. Hij leidde hem naar de hut en hielp hem neerleggen op zijn bed van mos. Hij zag, terwijl een teder gevoel in zijn hart drong, hoe bezorgd het meisje haar vader toedekte en met zoete woorden tot kalmte trachtte te brengen.

— Loeders, loeders! riep Verdonk. 't Was Theophiel, niet waar?

— Heeft die kerel u geattakeer? vroeg Henri.

— Ja, mijnheer, terwijl ik de luiken sloot, sprong hij van achter de linde.

— Ik zal hem bij de police aanklaag, de wet straft zulke lâcheté streng.

— De wet! kreet Verdonk, zich half oprichtend. De wet hem straffen, die loeder! Ons straft de wet alleen. De wet heeft hem gezonden. Ha! Ik herken u. Ge zijt de oudste zoon. Weet ge wie die loeder naar hier zendt? Uw vader, de baron, loeders zijn ze allen te samen. Maar dat ze wachten tot ik beter ben! Grote God, laat me één dag genezen, één dag weer sterk zijn als vroeger. Die lafaards, ze weten dat ik ziek ben, ze komen ons in onze hut aanvallen. Ze willen mij zo vermoorden, en dat straft de wet niet!

Henri wilde antwoorden, doch op een teken van het meisje zweeg hij, en, na even gegroet te hebben, verliet hij de stulp.

Henri had Thilde gezien: haar frisse schoonheid, haar moedige houding, haar toewijding. Hij kon haar niet minachten, hij voelde zelfs enige genegenheid voor deze dochter van een stroper. Zou zijn vader waarlijk Theophiel hebben uitgezonden om Thilde aan te

randen? Henri had het liever niet geloofd, maar hij kende zijn vader. Hij wist hoe deze met alle middelen Eduards huwelijk beletten wilde. Peinzend wandelde de jongeman naar het kasteel terug.

— Is mijnheer Eduard binnen? vroeg hij aan de portier.

— De jonker is juist heengegaan, mijnheer, hij kan nog niet ver zijn, antwoordde de dienaar.

Henri liep snel de dreef af, die van het slot naar het dorp leidde en weldra haalde hij zijn broer in. Beide zonen begroetten elkander hartelijk.

— Ik wil u een eind vergezellen, sprak de oudste. Hebt gij papa gesproken?

— Ja, het was een onstuimig onderhoud. En in uw ogen handel ik dwaas, nietwaar?

— Och broeder, wat moet ik antwoorden? Men heeft mij verloofd met Laura. Ik bemin haar niet. Ik heb medelijden met haar, ze is ziekelijk. Ik zal trachten goed voor haar te zijn. Ik moet ook wel want ze schenkt mij een groot fortuin, maar op de huwelijksdag zit ik niet te wachten! Onze weg wordt afgebakend, we kennen geen strijd om het bestaan, we leven slechts voor het genot. We leerden in de geschiedenis dat er veel veranderd is sedert de middeleeuwen, toen de dorpelingen eigendom van hun heer waren en deze er naar goedgevallen mee handelen kon. Och, zoveel is er niet veranderd! Is papa geen oppermachtige meester? Beven de mensen niet voor hem? Wij, edelen, bezitten nog al de voorrechten, die we nodig hebben om meester te blijven en om ons fortuin te vermeerderen. De zonen van de boeren worden soldaat. Wij geven een handvol geld en we blijven van al die last verschoond, en moesten onze boeren opstaan en geweld plegen, dan zouden hun eigen zonen die opstand voor ons moeten dempen. Onze vrienden worden minister, goeverneur, commissaris, rechter, generaal.

Ze worden het in een taal, die het volk niet kent en, ondanks alle wetten, het volk belet die ambten te verwerven. (1).

— Maar Henri, is dat rechtvaardig? riep Eduard opgewonden.

— Mon Dieu! bekommer ik mij erover of het rechtvaardig is? Rechtvaardig, waarom niet, moet het ongeletterde volk over ons heersen? Denk aan wat we leerden over die schandelijke revolutie van 1789 in Frankrijk!

— Een revolutie door de adel uitgelokt. Een revolutie, die men kan

(1) Het Frans was na de Belgische omwenteling van 1830 de enige bestuurstaal geworden. De sociale opgang werd voor de Vlamingen hierdoor fel bemoeilijkt.

vergelijken met een hevig onweer dat wel verwoestingen aanricht, maar de lucht zuivert.

— Dat stond in onze studieboeken niet, Eduard.

— O, neen, dat mochten we niet weten.

— Maar waarom maakt ge het u moeilijk? hernam de oudste broer lachend. Gij kunt de toestand toch niet veranderen, en dat is ook niet wenselijk. Ik vind de wereld voor ons gunstig. Er kunnen andere tijden aanbreken, we zullen dan wel zien... Maar Eduard, papa heeft u toch niet verjaagd, meen ik?

— Hij eiste dat ik op mijn kamer bleef, daarom liet hij mij roepen. Maar ik laat me niet opsluiten. Ik wil vrij zijn, want hier gebeurt schandelijk onrecht. Ik bemin Thilde Verdonk, doch de breuk tussen papa en mij wordt nog door andere oorzaken verwijld! Ik wil de voorrechten van de adel niet bestendigen. De machthebbers beschouwen de gewone mensen als hun blinde werktuigen. Maar Vlaanderen behoort niet alleen aan de adel en de rijke burgerij, ook de volksmensen hebben recht op vrijheid en welvaart.

— Overdrijf niet! Zijn de mensen hier niet gelukkig? Ze werken ja, maar 's zondags drinken ze, en als het kermis is eten ze zich ziek!

— Nu tekent ge juist de toestand. Ja, ze werken en hun enige ontspanning is drinken! En zo is ons volk laag gezonken. Het werkt niet voor vooruitgang, maar om een korst brood, en ontspanning zoekt het in de herberg! En het krijgt geen aangepast onderwijs...

— Welke gedachte, van alle boeren geleerden willen maken! En wie zal er dan voor ons werken? onderbrak Henri.

— Wordt in Holland, in Noorwegen, in Amerika niet vlijtig gearbeid? De verschillen tussen de standen zijn er minder opvallend, de rijksten zonderen zich niet af door een taalbarrière en ook de kinderen van eenvoudige afkomst krijgen op school een goede ontwikkeling.

— Jongen, ge maakt u het leven zwaar! Kom, wij worden het niet eens, ik voel me niet geroepen om maatschappelijk hervormer te worden! Maar zeg eens, meent ge het ernstig met dat meisje, die Thilde.

— Natuurlijk!

— Zo'n huwelijk, Eduard, denk toch goed na! Ge brengt uw toekomst in het gedrang! Ik spreek geen kwaad van haar, ik geloof dat ze treffelijk is, maar ge moet aan uw stand denken! Nu ja, gij bemint haar! Ik ben ook verliefd geweest op volksmeisjes. En, ik moet voor u geen geheimen hebben. Ik heb nog zo een vriendinnetje, een meisje van de Nieuwmarkt te Roeselare, lief, aanvallig. Maar kan ik nu in

onze kringen verklaren: «Hier is mijn verloofde, Mietje Spoelmans, garenleurster!»

Henri lachte om zijn eigen woorden en vervolgde:

— Dat doet men eenvoudiger, hé! Niemand verbiedt ons zo een engeltje tot minnares te nemen. Integendeel, wat zouden we anders doen, wij, die moeten huwen, op bevel of volgens de geplogenheden!

— Henri, gij handelt zo en gij zijt verloofd! zei Eduard verontwaardigd.

— Kom niet zo dramatisch! Dat is nog een van onze voorrechten! Voorrechten brengen ook plichten mee. 't Is een plicht de adel hoog te houden, het geslacht van Boschdale voort te planten, adellijk bloed met adellijk bloed te vermengen, fortuin bij fortuin te voegen. En daarom zal ik Laura huwen!

Maar men moet mij toelaten ook eens hartstochtelijk de liefde te kennen.

— En dat ander meisje, uw minnares?

— O, die is gelukkig en fier! Die krijgt wat haar gezellinnen niet bekomen, tenminste de meesten niet, een juweel, een mooi kleedje, geld.

— Maar wat dan verder met haar? Eens zijt ge haar beu en wat als ze een kind verwacht?

— Maar Eduard toch, wat denkt ge altijd ver. Hemel, moet men alles zo onderzoeken, zo beredeneren! Ik leef volgens mijn tijd. Onze «oude» heeft trouwens hetzelfde gedaan, weet ge dat niet? Kent ge Toria, die soort heks uit het bos?

— Zwijs, broeder, eerbiedig papa, laat die zaak bedekt!

— Eerbiedig papa, herhaalde Henri lachend. Heeft hij daarom onze naam bevlekt? Durft er één naar papa wijzen? Toe, broeder, wees redelijk en bewaar de vrede in de familie. Huw Louise de Méricourt, zij bezit charme en rijkdom en neem Thilde, uw jonge kerelsdochter, erbij zonder huwelijk gewoon voor het minnespel.

— Geen woord meer! kreet de jongste broer heftig. Gij kent Thilde niet, anders zoudt ge haar niet lasteren.

— Ik keer terug, Eduard, hernam Henri. We zijn geen vijanden hoor, al moet ik u misschien schuwen. Want ik ben niet voornemens een lastig leven te leiden. Wanneer ik u een dienst kan bewijzen, zal ik het doen. Bewaak Thilde maar goed! zei hij op vreemde toon.

— Henri, wat bedoelt ge met die woorden? vroeg Eduard ongerust.

— Hoor eens, meng mij niet in de zaak, dan wil ik u wat vertellen. En de oudste broer verhaalde wat er bij Verdonks hut was gebeurd. Eduard beefde van woede.

— Weeral! riep hij. En weet ge wie die lafaard uitzendt?

— Papa...

— En gij blijft kalm?

— Broeder, ik denk er het mijne over, het is niet eerlijk. Maar laat mij buiten de zaak. Ik kan geen partij kiezen tegen papa.

— Ik zal wel alleen strijden. Ik weet wat ik doen moet om mijn geliefde te beschermen. En Henri, als onze wegen dan uiteengaan, hoop ik toch dat wij broeders zullen blijven.

— Kom, geen plechtige betogen. Zelfs al huwt ge met uw Thilde en moeten wij elkaar voor de wereld mijden, zullen we broeders blijven. Eduard ging recht naar Verdonks hut. Thilde deed open. De boskerel lag bewusteloos, in zware koorts. Eduard besloot om de dokter te gaan en zei:

— Thilde, grendel goed uw deur. Mijnheer Vermeire zal ons raad geven. Zijn de luiken wel verzekerd?

— Hij kan niet binnendringen en bovendien Eduard, ik ben nu op mijn hoede! Al ben ik een meisje, toch zal ik mijn arme vader en mezelf verdedigen. Daar staat vaders geweer. Het is geladen en ik zal niet aarzelen om te schieten.

— Thilde, zei de jonker ontsteld, moet gij nu al met vuurwapens omgaan. 't Is ver gekomen, maar ja, om uw veiligheid en uw eer te verdedigen kan het wel nodig zijn...

Hij snelde naar het dorp. Dokter Vermeire was onmiddellijk bereid hem te vergezellen. Hij luisterde verontwaardigd naar hetgeen de jonker hem vertelde.

— Ja wat zullen we doen? zei hij na enige ogenblikken gepeins. Ik ken een oplossing: Verdonk en Thilde in mijn woning opnemen.

— Zoudt ge dat willen doen, dokter? vroeg Eduard met blijde verrassing.

— Maar meent ge dat Verdonk zal willen verhuizen? O! ik wil voor hem in mijn woning ook een leger van mos spreiden, want op dons of kaf kan hij niet rusten.

Maar hij zal uit zijn hut bij het bos niet willen vertrekken! En het zou wellicht zijn gezondheid nog meer schokken! Zie, Eduard, kon men dit soort vrije kerels meer onderwijs en beschaving bijbrengen, zij zouden de Vlamingen wel leren hun lijdzaamheid af te leggen. Want slechts een zelfbewust en strijdbaar volk bekomt van het recht de volle maat! Thilde was verheugd, toen ze voor beide bezoekers de deur kon ontsluiten. 't Was alsof ze plots rustiger werd, nu ze het vriendelijk gelaat van Vermeire aanschouwde.

De dokter boog zich over de zieke en mompelde:

— Zware koorts! Nu, dat kan niet anders, en hoorbaar zei hij: Toon, man, kent ge me?

— Loeders, loeders, zei de zieke.

— Toon, ik ben het. Ben ik ook een loeder?

— Dokter, murmelde Verdonk en hij wilde zijn ruwe hand opheffen. Een vredige glans kwam over zijn gelaat.

Vermeire drukte zachtjes de hand en hernam:

— Toon, wilt ge met mij meegaan? Kom eens enige dagen bij mij man, dan kan ik u beter verzorgen en ge zult spoedig beter zijn.

De zieke schudde het hoofd.

— Niet weg, hier blijven, mompelde hij.

— Ik dacht het wel, zei de geneesheer tot Eduard. Ik mag het niet doen. Ik zou zijn toestand verergeren.

— Is er gevaar dokter? vroeg Thilde angstig. Vader zal toch niet sterven?

— Wat steekt ge nu in uw hoofd? Weet ge wat, Eduard, ga naar mijn huis en zeg aan de huishoudster, dat ik deze nacht hier blijf.

— Maar dan kom ik ook terug.

— Neen, neen.

— Ik weet wat ge bedoelt! Maar er is iets dokter, dat ik boven de praatjes van de mensen stel en dat is plicht!

— Juist, en uw plicht gebiedt u te doen wat ik aanraad!

De jonker stribbelde niet meer tegen. Hij nam afscheid van zijn geliefde, en drukte Verdonk even de hand, maar de zieke herkende hem niet.

Vermeire ging mee naar buiten en fluisterde:

— Toon is zeer ziek. Ik wil hem niet verlaten.

— Dacht gij aan de pastoor?

— Neen, hij behoeft nog niet te komen. De toestand is ernstig, maar onmiddellijk gevaar is er nog niet. Tot morgen, niet waar? 't Is het best dat gij heengaat. Vermijd zoveel mogelijk laster, want al zijn de boeren u in hun hart genegen, met uw vader moeten ze openlijk goede vrienden blijven.

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

ABRAHAM HANS

DE VLAAMSE BOSKEREL

volksroman bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM